

Arkivpodden

Transkribering av Idas dagbok från 1905

Mia Nilsson läser ur dagboken:

Östersund, måndag 6/11-1905

På aftonen kom Ingrid och hämtade mig. Då gick vi ut på torget, ty klockan sju skulle det vara Gustav Adolf-fest och faninvigning. Hela torget var alldeles fullt av folk. Folkskolans barn kom tågande med flaggor och kyrkklockorna ringde, allt var väldigt högtidligt. På torget hölls tal och man sjöng: "Hör oss Svea", "Vårt land", andra sånger och sedan "Du gamla, du fria". [Körsång spelas upp: Du gamla, du fria] Öfver allt hissades den rena, svenska flaggan. Hela torget var upplyst och i alla fönster runt torget brann flera ljus i hvarje fönster. Klockan half åtta var det slut.

[Musik]

Martin Ahlström: Ida Larsson var tolv år, när hon skrev i sin dagbok om festen på Stortorget i Östersund. Det var under året 1905, samma år som Sverige skakades av unionsupplösningen med Norge. Många år senare hamnade dagboken i en låda, där den bortglömd låg i väntan på att bli kastad. Men! Istället hamnade den hos oss här på Riksarkivet i Östersund. Och nu kan den ge oss en unik inblick i hur det var att vara en medelklassfamilj, eller borgarfamilj, i Östersund för drygt hundra år sedan.

[Musik]

Martin Ahlström: Hej allihopa! Välkommen till Dokumenten berättar. Med mig idag har jag Mia Nilsson.

Mia Nilsson: Hej hej!

Martin: Idag ska vi prata om dagböcker i arkiven och vad de kan berätta om.

Mia: Jag har med mig en väldigt speciell dagbok idag. Det var ur den vi hörde en passage tidigare. Men den här är skriven av en ung flicka, Ida Larsson under året 1905. Dagböcker i sig är ganska vanliga i arkiven men den här boken är annorlunda för att det är en ung flicka som skriver. Hon är alltså 12 år fyller 13 detta år. Och det är inte så vanligt!

Oftast är innehållet i dagböcker ganska "gubbigt".

Martin: Hur menar du då?

Mia: De flesta som skriver dagböcker skriver oftast om vädret och temperaturen. Man var bonde och ville ha koll på vädret helt enkelt.

Martin: Nu har jag satt potatisen och så...

Mia: Ja litegrann så är det. De skriver oftast litegrann om vädret varje dag och inte så mycket mer. Ett fantastiskt material för klimatforskning men inte mer än så.

Martin: Dagboken ja, den som finns här är inte sådan...

Mia: Nej, den är ju. När man får se den blir man lite överraskad. Ida fick den i julklapp av sin tant Emma. Den är ganska liten, smal och hög.

Martin: Den är väldigt avlång. Och guldfärgad.

Mia: Ja. Framsidan har ett Japaninspirerat mönster och en bild av en geisha. Ytan är guldfärgad och nästan lite glittrig. Många formgivare och konstnärer var väldigt japaninspirerade under den här tiden så det är ganska logiskt att den ser ut som den gör och har ett sånt mönster på.

Martin: Det är lite körsbärsblomsliknande.

Mia: Ja. Öppnar man den så ser man Idas anteckningar, i fint sirlig skrivstil skrivet med blyertspenna.

Martin: Herregud, så smått! Väldigt fin handstil. Jag tittar på ett uppslag här och det första som slår mig är hur liten texten är.

Mia: Texten är otroligt snirlig, prydlig och tätt, tätt skriven.

Martin: Hon har verkligen skrivit på all yta som går att skriva på.

Mia: Så är det.

Martin: Det kanske säger något om dagboken också. Att det var kanske inte något som man bara gick och köpte en ny av hur som helst. Det var inte något som man skrev några rader i och sedan kastade. Det var en dyrbar sak.

Mia: Nej och den är i princip fullskriven. Bara några sidor på slutet är tomma. Den är fantastiskt fin, tycker jag.

Det som står i boken, om vad hon upplever under året, är skrivet med ett barns perspektiv. Då blir det det vardagsnära som kommer med i boken. Det blir inte så mycket storpolitik och krigshot som det faktiskt var i Sverige under det här året...

Martin: Nej precis.

Mia: ...utan det är vardagliga händelser ifrån livet i Östersund.

Martin: Ja, så vad gör hon?

Mia: Hon träffar otroligt många kompisar. Det är väldigt mycket vänner. Det är till exempel också att de går på kafé, äter bakelser, dricker kaffe.

Martin: Jaha..ok? (skratt) Dom är tolv år.

Mia: Ja? Och dricker kaffe.

Martin: Det var en annan tid då kanske?

Mia: Det var det. Det fanns otroligt mycket kaffe i staden då och det fanns litegrann att välja på också. Sen är det ju faktiskt så också att det är ganska mycket gotta: godis. De äter godis nästan varje dag faktiskt. Hon skriver om detta nästa varje dag. Fascinerande ändå, apropå hur vi tycker att vi överkonsumerar socker idag och så där. Det var inte mycket bättre förr.

Martin: Nej. Det kanske inte fanns några gränser där, förutom de rent ekonomiska då eller?

Mia: Nej, så kan det ju vara. Jag tänker också på tandborstandet. Fanns det?

Martin: Ja? Hur var det med hennes tänder?

Mia: Hon skriver ju om att hon går till tandläkaren. Att gå dit kunde bli en långdragen historia. Till exempel skriver hon under mars månad att hon ska till tandläkaren och laga en tand. Tandläkaren har gjort en plomb som han ska fylla en av hennes tänder med men han tappar den på golvet så att den försvinner. Eftersom han inte kan hitta plomben får Ida gå hem och återkomma en annan dag när han har tillverkat en ny.

Martin: [skämtsamt] Det är väl ingen stor grej? Att hon får gå hem med en uppborrad tand? Haha!

Mia: Nej visst! Senare får hon i alla fall komma tillbaka och för att få tanden lagad. Annars är det mycket om läxor som hon skriver om. Hon är mycket

utomhus och leker. Det finns ju många backar här i Östersund så under vintertid åker de ofta spark och kälke. De åkte gärna i backarna inne i centrum. En annan populär lek var att "hänga efter lass".

Martin: Hmm. Det vet jag inte vad det är...

Mia: Det gick till på det viset att man hade en spark som man åkte snålskjuts med bakom en hästskjuts eller släde. De smög upp med och hakade fast den i släden. Det gick framåt i en väldig fart. Det är nog inte att rekommendera. Ibland slutade leken med förskräckelse. Hon skriver om en kompis som gör så här och när kusken märker detta och ökar farten så att barnet ska släppa taget. Det slutar med att vänner ramlar av sparken i en av svängarna och blir av med sin spark som följer med ekipaget.

Martin: Åh nej! Haha! Hon blev av med sparken?

Mia: Nja, de hittade den senare men det var nog inte så roligt just då. Flickan slog sig säkert också.

Martin: De skriver inget om att de får skäll av föräldrarna då?

Mia: Nej, jag tror inte att de vuxna kände till något om vad som hade hänt.

[Musik]

Mia: Det här är ju en privilegerad familj. Vi brukar jämföra Ida ibland med Madicken. Idas familj hade det väldigt gott ställt. Hon var näst äldst ibland sina syskon, av sju stycken syskon.

Per, pappan, äger fastigheten som de bor i. Han driver även en verksamhet med flera anställda.

Martin: Vad gör de?

Mia: Han är fin-snickare och gör inredningar. Han reser runt i yrket och får bland annat pris för det han gör. Senare byter han helt inriktning på sitt företag och blir begravningsentreprenör.

Martin: ...och börjar tillverka kistor då eller?

Mia: Ja precis. De arrangerar begravningarna, skjutsar kistan till kyrkan och så vidare.

Idas mamma hette Christina och var hemmafru – vilket var vanligt i sådana här medelklass- och borgarfamiljer.

Martin: Det var ju normen då.

Mia: Ja. Hon var dessutom sjuk. Svårt sjuk till och med och kommer att dö några år efter att dagboken skrivs. Det är ju ingen som vet om det under året 1905 men så blir det. Vi kan återkomma till det litegrann senare.

De bodde på adressen Prästgatan 12. Fastigheten finns kvar än idag och är ett typiskt tidigt nittonhundratalshus med två våningar med lägenheter på övervåningen där familjen bodde. Sedan hade man verksamheten, alltså begravningsbyrån, på våningen under.

Martin: Jag har sett en illustrerad karta över Östersunds som skildrar dess centrum under den här tiden. På den har varje hus och kvarter en egen innegård med stall, kanske lite höns, någon odlingsyta, en brunn och en grusrundell runt den att vända på med häst och vagn. Var det ett sådant hus de bodde i?

Mia: Mmm... ja, hus med innegård och på den fanns också ett likkistsmagasin. Det fanns kvar rätt så lång tid efter dem faktiskt.

[musik]

Martin: Jag är lite nyfiken på den här kvällen på torget som du beskrev tidigare, vad var det som hände då?

Mia: Det är en kväll som Ida beskriver som väldigt högtidlig. De firar kung Gustaf Adolfs. Han firades varje år med en Gustaf Adolf-fest på sin födelsedag. Det var i sig inget nytt men just under det här året, 1905, firar man lite extra i och med att det inte blev något krig mellan Sverige och Norge i och med unionsupplösningen. Det fanns ändå under året ett hot om att det kanske skulle bli en konflikt mellan länderna.

Om man tittar i dagboken så skriver Ida, den 27 juni, att hon och hennes yngre syster hade stannat uppe under den natten. Hon skriver om det så här:

Vi var uppe tills nattåget kom för att se när artilleriet skulle fara till den norska gränsen för att vakta. Men det kom inget nattåg...

Martin: Nej och det blev inget krig mellan Sverige och Norge heller.

Mia: Nej. Sverige och Norge var i union sedan 1814 och Norge hade succesivt börjat frigöra sig från unionen. I och med det blev det en upprustning på båda sidor om gränsen och krigshotet låg i luften. Det hela löstes till slut på politisk väg. Det gick att diskutera sig bort från ett krig. Året 1905 blir Norge och Sverige varsitt land.

Martin: Vi klarade oss ifrån krig!

Mia: Ja och det som var speciellt med just den här kvällen där på torget var att den nya flaggan skulle hissas. Ida skriver om den som *den rena svenska flaggan*. Tidigare hade de båda flaggorna haft en infälld liten norsk respektive svensk flagga uppe i det vänstra hörnet. Under den här kvällen skulle de få se den nya flaggan - så som vi är vana att se den - för första gången. Det tyckte de var väldigt speciellt.

Unionsflaggan kallades annars lite skämtsamt för "sillsalladen". Det här med att man hissade flaggan var också lite nytt. Tidigare använde man i stort sett bara flaggor till sjöss. På land skulle man inte ha flaggor, det hörde sjöfarten till. Men under kungen Oscar II:s tid hade man låtit resa en flaggstång vid slottet och där skulle man hissa flaggan när kungen var hemma. Många tyckte att det var väldigt konstigt att man gjorde så. Efter det började man fira Svenska flaggans dag under året 1916 och sedan dess har vi vant oss vid att hissa flagga på land. Nu har vi vissa flaggdagar till exempel.

Martin: Ja, hur var stämningen på torget?

Mia: Jag tror att det var en lättad stämning bland de flesta som var på torget. Kungen var väldigt deprimerad över att landet hade "förlorat" Norge men jag tror att befolkningen snarare var lättad över att det inte hade blivit krig. Stämningen färgades nog av det, tror jag.

Vad skulle man kunna jämföra händelsen på torget med idag? Som en prisutdelning under skidskytte-VM, guld-medalj till Sverige och 30 000 personer på torget kanske?

Martin: Halva stadens befolkning är ute och firar. Häftigt!

Mia: Ja, något sånt.

[musik]

Martin: Tillbaka till dagboken. Hur var det att bo i Östersund under året 1905?

Mia: Östersund var – och är fortfarande – en handels- och hantverksstad snarare än något annat. Det grundades inte direkt några industrier här. Järnvägen kom hit under året 1879. Innan dess var Östersund egentligen bara en bondby.

Martin: ...med bondgårdar och fält?

Mia: Ja, stora betesområden i staden. Stadstorget var fullt med stubbar, stadsbäcken svämmade över varje år och så. Hade man varit på besök då hade man nog inte kallat Östersund för en stad.

Martin: Stubbar på torget!? Haha!

Mia: Man hade inte hunnit ta bort dem än. Men vid året 1905 har väldigt mycket hunnit förändras i staden. Befolkningen hade fördubblats under de senaste 25 åren till ungefär 7000 innevånare.

Martin: Staden har hunnit bli ganska mycket större.

Mia: Ja. Korna och betesmarkerna inne i centrum är borta. Järnvägen förändrade mycket med transporter av varor, material och människor. Järnvägen återkommer ofta i dagboken faktiskt.

Martin: Jaha?

Mia: Man tog gärna tåget istället för häst och vagn. Familjen åker mycket tåg.

Den 31:a maj:

Jag steg upp kl. 6 för jag, Anhild, Ingrid och Olga skulle fara till Evalund och binda kransar. Jag tog med mig en kastrul som hörde till Lekstugan, och många smörgåsar och kakor. Då jag kom till anhalten var ingen av dem där, då tänkte jag gå och hämta Anhild men jag mötte henne och Olga på vägen. Sedan gick vi på anhalten för att vänta på Ingrid. När hon kom tog vi 11-tåget till Evalund.

Martin: Anhalten? Vad är det?

Mia: Antagligen någon slags enklare perrong där man kunde stiga av och på. Vi kanske ska säga också att Evalund är familjens sommarhus, som ligger strax utanför Östersund. Dit åker de tåg. I sommarhuset bor familjen, i alla fall mamma och alla barn, under sommaren. Pappan arbetar inne i stan men kommer och hälsar på med jämna mellanrum.

Under den här tiden fanns det också ett annat underligt fenomen vad det gällde järnvägen: man gick på spåret.

Martin: Va?

Mia: På många ställen, under den här tiden, var vägarna ganska dåliga och då kunde man alltså köpa en gångbiljett för att få tillstånd att gå på spåret. Det får man ju verkligen inte göra nu. Fy, fy, fy!

Martin: Hur/var visade man upp biljetten?

Mia: Det fanns banvakter längs alla järnvägsspår. De höll koll på sin sträcka av spåret och på alla som färdades på järnvägen.

Martin: Så de var ute och patrullerade och kollade folks biljetter?

Mia: Mm... det var ju också hos honom man löste sin biljett.

Martin: Det låter, tycker jag, som någon slags reglering för att snarare hålla folk borta från järnvägen. Alltså att man ville hindra att folk var på spåret när tågen åkte där.

Mia: Ja, tågen åkte nog på spåren trots att det var folk uppe på dem. Ångloken lät ju ganska mycket och gick inte så fort. Det är klart att man säkert hann hoppa undan om man var uppe och smög på spåren utan att ha biljett och utan att ha koll på tidtabellen.

Man skulle ha gångbiljett om man var på spåren. Ida och hennes kompisar fick en gång banvakten efter sig och blev tvungna att springa ut i skogen och gömma sig. Troligtvis hade de ingen biljett.

Martin: Var de uttråkade och bestämde sig för att gå på järnvägen?

Mia: Nej, de skulle gå mellan varandra.

[Musik]

Mia: Ida beskriver en till resa som hon gjort i dagboken.

Martin: Var åkte hon då?

Mia: Hon får följa med pappa faktiskt, till Stockholm. Det var inte så vanligt att man reste så långt. Mitt i sommaren, den 11:e juli, skriver hon så här:

Idag steg vi upp half 2 på morgonen för pappa och jag skulle fara till Sundsvall. Vi åkte droska till stationen och mamma och tant Emma följde oss dit. Pappa sof på tåget men jag satt uppe hela tiden och tittade ut. Kl. 6 på morgonen kom vi till Ånge. Där fick vi vänta en hel timme på tåget som skulle gå till Sundsvall. (...) När klockan var 7 steg vi på tåget och for. Det var lång bit från Ånge till Sundsvall. Jag stod ute i kupén nästan hela vägen. Kl. half 10 kom vi fram till Sundsvall.

Martin: Hon verkar tycka att det är spännande att åka tåg. Hehe!

Mia: Kan inte sova, ska sitta och titta ut genom fönstret hela tiden...

Martin: Sju timmar att resa mellan Östersund och Sundsvall!? Haha!

Mia: Bara det att kliva upp klockan halv två på morgonen för att åka tåg!? Haha!

Martin: Det tar två och en halv timme att åka samma sträcka idag.

Mia: Precis... sen är de i Sundsvall under dagen. Det är oklart var de gör där men senare på kvällen

...gick vi ner till centralen och steg på tåget. När vi kom till Ånge steg vi av och åt kväll. Sedan steg vi på tåget och for till Stockholm. Vi hade andra klass sofvagn och jag sof till kl 7 på morgonen. Då voro vi i Sala. Jag steg upp och klädde mig, och när vi kom till Uppsala gick vi ut och tittade på stan i 10 minuter. När vi kom till Stockholm regnade det.

Martin: Tio minuter i Uppsala, det är allt man behöver. Haha!

Mia: Ja, då har man sett stan. Haha! Nej, det var oschysst mot Uppsala, förlåt!

Jag har ingen aning om vad en biljett kan ha kostat till Stockholm vid den här tiden men det kanske någon av lyssnarna vet? Vad kostade det att åka tåg till Stockholm ifrån Östersund under året 1905?

I Stockholm är de som två turister. De går på Nationalmuseum, Livrustkammaren, tittar på Ridderholmskyrkan och Observatoriet, hon tittar på isbjörnar på Skansen och köper jordgubbar i Vasahallen. Hon ser både Kung Oscar II som ska avresa till Gävle, och av en slump kommer de vid Slottsbacken samtidigt som kronprins Gustaf Adolf och prinsessan Margareta är ute och promenerar. Vilken upplevelse för henne!

Martin: Verkligen!

[Musik]

Martin: Ok. Tandläkarbesök, fest och firande, åka till Stockholm med tåget. Vad står det mer om i dagboken?

Mia: Något som engagerar henne i flera dagar, händer i slutet på augusti och det är Barnens dag:

29 augusti.

Idag var det barnens dag. Kl ½ 8 på morgonen red det en härolder på hvarje gata och trumpetade. Och sedan var det några som voro utklädda till zigenare som gick på gårdarna och spelade. På morgonen klädde jag och Lilly oss i hvita klänningar och jag hade kransen på huvudet och Lilly hade en pappershatt o vi hade en varsin korg med blommor och en hvarsin bössa och så gick vi och hämtade Ingrid. På vägen tiggde vi pengar. När vi kom till Ingrid så måste vi vänta på henne medan hon klädde ut sig. När hon vart färdig gick vi ut och tiggde pengar. Om en stund gick vi o hämtade Olga. Hon var inte färdig och då gick vi ut och tiggde. Vi gick både på banker i bodar och på gårdar o på gaterna och tiggde. Sedan gick vi till Ingrid och där fick vi kaffe. Sedan gick vi ut och tiggde igen då mötte vi Olga och då följde hon med oss och tiggde. Olga följde med mej hem och då fick vi mjölk och kaker. När vi voro hemma hos mej, kom blomstertåget och åkte förbi. Hästarna och vagnarna voro klädda med blommor och frökna sutto i vagnarna och herrar körde. Sedan gick vi ut och tiggde igen, och då vart vi bjudna på päron och konfekt af några herrar. Kl. half 5 gick jag hem och åt. På aftonen kom Olga och Ingrid o hämtade mej och då gick vi ut och tiggde kom ett gammaldags brudfölje och åkte på gaterna. Jag och Ingrid o Olga voro på Nytorget på aftonen hela kvällen.

Mia: Vilken dag!

Martin: Ja, det var en heldag ute! En himla massa tiggande.

Mia: Ja, det här tiggandet kan man ju fundera litegrann kring. När jag läser dessa stycken för elever som kommer hit, så tror de att Ida ska ha pengarna åt sig själv. Men så är det ju inte, utan pengarna samlas in av Östersunds stad som har planerat att bygga en sommarkoloni åt barn i södra Sverige, på Västkusten. Alla gratisaktiviteter under den här dagen är till för att locka folk till att donera pengar till detta projekt.

Martin: Det här med en *härold*, vad gör den personen?

Mia: Jag ser framför mig en man klädd i uniform, med blanka knappar på rocken, som rider runt på en välryktad häst. Som trumpetar och väcker staden.

[Ljudet av en trumpetfanfar spelas]

Mia: Jag tycker det är fantastiskt. Stadsborna sätter sig upp som spett i sängen! Haha!

Martin: Haha! Ett sån väckarklocka borde vi ha idag.

Mia: Det är lite sent kanske med att bli väckt klockan halv åtta dock? Ja... men det måste ha varit en fantastisk syn.

Martin: Ok, så de sparar ihop pengar till Barnens dag och sommarkolonier. Vad menas med det?

Mia: Barn- och sommarkolonier var en viktig del var en preventiv åtgärd för barn som riskerade att bli sjuka i tuberkulos. Barnens dag arrangemang höll man årligen över hela Sverige och det arrangemang som Ida beskriver var alltså det första år som dessa hölls i svensk historia.

Insamlingarna skapade ekonomiska möjligheter och under 1900-talets första hälft startade en mängd barnkoloniverksamheter runt om i Sverige. De var till för barn i familjer där anhöriga var sjuka, och där barnen behöver stärkas på olika sätt för att bli mer motståndskraftiga.

Man kände till att man blev sjuk av tuberkelbacillen och om man utsattes för den under en längre tid. Under den här tiden dog ungefär 10 000 svenskar per år i sjukdomen. Man visste också att undernäring var en omständighet som kunde leda till att man blev sjuk, och ca 30 % av de svenska barnen var undernärda i början av 1930-talet. På kollot var därför rikligt med näringsriktig mat en viktig del. Barnen skulle också sola och bada. Det fanns en idé om att sol och bad stärkte kroppen, och solens UV-strålar gör ju faktiskt att kroppen kan börja bilda D-vitamin, vilket stärker skelettet och vi blir piggare! Barnen stannade på kollot i tio veckor.

Martin: Oj! Det är ju hela sommaren!?

Mia: Ja, man var där under hela sommaren och det verkar inte som att någon hade något emot att skicka sina barn tvärs över hela Sverige.

Martin: Jaha, man satte ungen på tåget bara?

Mia: Ja, SJ sponsrade med resan. Idag är ju sommarkoloni för barn något helt annat och de kostar i regel ganska mycket pengar att skicka sina barn på.

Ida och hennes syster Lily är väldigt engagerade i insamlingen. Det kan så klart böttna i, det vi pratade om i början av podden, att deras mamma Christina var sjuk i just tuberkulos. Eller *lungsot* som man kallade sjukdomen på den tiden. Det är faktiskt så illa att hon dör tre år senare, alltså under året 1908.

Martin: De ville kanske på något sätt hjälpa henne indirekt?

Mia: Ja, de har sett sjukdomen på nära håll och vill väl på något sätt hjälpa till. Medelklassen under den här tiden var duktiga på att engagera sig i välgörenhet på olika sätt. Mamma Christina är också engagerad i den mån hon orkar med, i föreningsliv och så.

Under det här året, 1905, får Ida även en liten syster. Hon blir tyvärr också sjuk i tbc och dör även hon, fast först i vuxen ålder. Så den här familjen är rejält drabbad av sjukdomen. Trots det är Ida och hennes syskon aktuella för att åka till en sommarkoloni. De har det så pass bra att de inte behöver det. De är inte undernärda på något vis och har ett sommarhus utanför staden som de kan åka till.

Ja, det finns mycket att berätta om när det gäller Ida. Det här var bara litegrann av allt man skulle kunna berätta om utifrån det som står i den här fantastiska dagboken. Det vi hann med i en podd.

Martin: Ja. Det finns ju lite mer ändå att läsa om i boken. Hur tjock kan den vara? Femtio sidor kanske?

Mia: ...och tätt, tätt skriven då med liten text på nästan alla sidor.

Martin: Vi har inte tagit upp allt i boken i podden.

Mia: Nej, det finns mycket mer att läsa om i den här boken.

Martin: Det är en väldigt fin bok. Och det är intressant också att få höra en 12-årig flickas perspektiv på stadslivet i början av nittonhundratalet.

Jag undrar om det förs speciellt många dagböcker idag av ungdomar. Jag har ju hört att ungdomar är dåliga på att använda sig av det skrivna språket på något annat sätt än i digital form, på sociala medier, alltså på Facebook, Instagram och så där. Det är ju i ju för sig många som använder sig av sociala medier som en slags dagbok men var tar de vägen sen?

Mia: Ja, var tar all information vägen? Var sparas den? Hur ska framtiden kunna ta del av vardagslivet på en viss plats? Hm...

Martin: I framtiden får vi kanske åka till Kalifornien och släktforska. I Silicon Valley och be dem ta fram filerna på exempelvis Martin Ahlströms instagram-konto! Haha! Men tur att den här dagboken sparades!

Mia: Precis! Och att vi har den är i sig en fantastisk historia.

Martin: Ja just det! Berätta lite om det! Hur kom den hit till Riksarkivet i Östersund?

Mia: Det var så här att först hade vi en kopia av dagboken. Det var Jamtli, läns museet i Jämtland, som hade en renskriven version av dagboken, gjord av Idas son, Gösta. Han ville att den skulle sparas och hade lämnat in en enkelt ihopäftad kopia i pappersform.

När Jamtli och Arkivet skulle skapa ett nytt skolprogram använde vi oss av Göstas version flera gånger och under arbetets gång tänkte vi: Tänk om vi skulle ha haft originalet! Kan vi lita på kopian? Hur såg originalet ut? Hur såg Ida ut? Det var många liknande frågor som kom fram. Efter ett tag beslöt vi oss för att kontakta Göstas syster Ingrid, Gösta hade hunnit gå bort under tiden, och fråga henne om hon kanske hade fått ärva Idas dagbok.

- Jodå! Så var det! Svarade hon.

Hon hade fått en massa papper med forskning på släkten Larsson och dagboken fanns med där. Alla dokument hade hon tänkt kasta. De låg i en kartong så som hon hade fått dem. Ingrid blev väldigt glad över att dokumenten skulle användas i ett arbete med skolelever eftersom hon själv hade varit lärare. Självklart att arkivet skulle doneras till Landsarkivet!

Martin: Det passade ju jättebra!

Mia: Jajamen, så kan det gå. Och nu har vi boken här på arkivet och den ska bevaras till framtiden.

Martin: ...och nu har dagboken inte bara utbildat dagens ungdomar utan den har även fått roa de som är något äldre.

Mia: I den här podden! Haha!

Martin: Ja, haha!

Mia: En uppmaning - angående det här med Instagram och Facebook - är att skriva lite dagbok för hand. Har ni dagböcker där hemma? Eller brevsamlingar?

Martin: Kasta inget!

Mia: Nej. Spara på dem! Eller lämna in dem till arkiven kanske?

Martin: Ja det kan ni göra.

Martin: Tack för att ni har lyssnat idag! Tack Mia Nilsson!

Mia: Tack själva!

Martin: Vi hörs!

Mia: Hej hej!

[Musik]

